

Wstęp

Dobrze działająca administracja publiczna stanowi jeden z warunków *sine qua non* sprawnego i efektywnego państwa. Sam termin „administracja” wywodzi od łacińskiego słowa *ministrare*, które oznacza „służyć”, „obsługiwać”, także „zarządzać” i kierować. Jak jednak wskazują badacze, nigdy nie jest to *stricte* rządzenie (*gubernare*), tj. podejmowanie rozstrzygnięć w istotnych sprawach. Tym samym administrację należy uznać za służbę ustroju, a jednocześnie aparat wykonawczy władzy politycznej, na co wskazuje z kolei przedrostek *ad*.

W Polsce, jak i na świecie, administracja publiczna stanowi przedmiot badań naukowców reprezentujących różne dyscypliny naukowe. W polskich realiach do niedawna nauczanie przedmiotu administracja publiczna w znacznej mierze opierało się na podręcznikach prawa administracyjnego. W kwestii literatury przedmiotu politologów „zaciągnęli dług” u Koleżanek i Kolegów prawników. Korzystano również z licznych prac dotyczących administracji i polityk publicznych opracowywanych na gruncie nauk o zarządzaniu. Potrzeba przygotowania podręcznika uwzględniającego w szerszym zakresie perspektywę politologiczną w nauczaniu administracji publicznej narodziła się w 2007 roku, gdy administracja publiczna stała się obligatoryjnym przedmiotem kształcenia na kierunku Politologia¹.

Prace nad niniejszym podręcznikiem rozpoczęto w 2021 roku w Komisji Administracji Publicznej w Komitecie Nauk Politycznych Polskiej Akademii Nauk, w gronie profesorów: Jolanty Itrich-Drabarek, Roberta Kmiecika, Bogusława Kotarby, Magdaleny Musiał-Karg, Agnieszki Pawłowskiej, Andrzeja K. Piaseckiego, Katarzyny Radzik-Maruszak, Lucyny Rajcy, Grzegorza Rydlewskiego i Roberta Wiszniowskiego. Większość z wymienionych osób jest zresztą autorami rozdziałów zamieszczonych w niniejszej publikacji. Sama Komisja Administracji Publicznej powstała w bieżącej kadencji KNP PAN (2020–2023). Jej powołanie

¹ Przedmiot ten został wprowadzony na mocy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Zob. załącznik Nr 81. Standardy kształcenia dla kierunku studiów: Politologia A. Studia pierwszego stopnia. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz.U. Nr 164 poz. 1166).

stanowi odzwierciedlenie rosnącego znaczenia nauki o administracji wśród nauk politycznych w Polsce, bo przecież w innych krajach (np. anglosaskich) była od początku ich integralną i doniosłą częścią. Niniejsza publikacja stanowi zwieńczenie prac tej Komisji w mijającej kadencji. Jednak zaznaczyć należy, że nie tylko jej członkowie są autorami rozdziałów tej książki. Wśród szesnastu współtwórców znalazła się znakomita reprezentacja politologów i prawników z różnych ośrodków akademickich, którzy zgodzili się wziąć udział w tym przedsięwzięciu, za co serdecznie im dziękujemy.

Na oddawany do rąk Czytelnika podręcznik złożyły się zagadnienia kluczowe dla nauki o administracji, wzbogacone o treści, które są ważne biorąc pod uwagę przygotowanie do pracy zawodowej przyszłych absolwentów nauk politycznych i kierunków pokrewnych. Zawarliśmy w niej zarówno uniwersalne treści, jak i odwołania do spraw bieżących, których podjęcie uznaliśmy za konieczne w kształceniu studentów kierunków społecznych na wszystkich poziomach studiów. Podręcznik był pisany z myślą o studentach, stąd też liczne przykłady oraz zestawienia mające na celu przybliżenie funkcjonowania administracji publicznej. Mają one w zamyśle autorów pomóc w poznaniu, zrozumieniu i przyswojeniu zagadnień związanych z funkcjonowaniem współczesnej administracji publicznej. Jednocześnie mamy nadzieję, książka ta spotka się z zainteresowaniem naukowców – Koleżanek i Kolegów – reprezentujących inne dyscypliny nauk społecznych i humanistycznych, którzy zechcą sięgnąć po nią dla celów badawczych i dydaktycznych.

Różnorodność treści podręcznika skłoniła redaktorki do wyróżnienia fragmentów rozdziałów w formie ramek i towarzyszących im ikon ilustrujących charakter ich zawartości, są to:

definicja

informacja uszczegóławiająca

streszczenie treści

przykład, studium przypadku

pytania sprawdzające